

KUSTBON

== Veckotidning för svenskarna i Estland. ==

Tredje årg. Nº 16.	Prenumerationspris	Utgives av Svenska Folkförbundet i Reval alla onsdagar. Ansvarig redaktör: N. Blees. Redaktionens adress: Riddargatan 3, Reval	Annonspris.	5 maj 1920.
	1 månad Mk. 1:50 helt år " 18:— I Sverige: 1 månad Kr. 0:50 helt år " 6:— I Finland: 1 månad Fmk. 1:— helt år " 12:—		30 penni pr mm. I Sverige: 10 öre pr mm. I Finland: 20 penni pr mm. För annons, som införes 10 eller flera ggr, räknas 20% rabatt.	

Till vårens drottning "Maj".

Ett ungt och vackert flicketroll,
som går i vindens hvin
och tittar emot alla håll
med käck och hurtig min.
En mö med ljusst och hurrigt hår
och hatten uppå svaj —
så ser jag dig i sol och vår,
du väna drottning Maj.

Det är som följer i ditt spår
all livets orosbrus.

Du minner oss om sol och vår,
om kärlek rik och ljus.

Du minner oss om allt som var
vår fröjd i år som flytt,
när solen åter lyser klar
och det är vår på nytt.

För ung, för gammal tyngd av år,
när det blir vår åny',
och lärkan sina drilla: slår
i klar och solig sky —
blir allt så ljusst och gott och glatt
trots livets kval och ve;
här luften fylls av glada skratt
och muntra läppar le.

Välkommen, sköna drottning vår
till stad såväl som land;
du är dig lik från år till år,
förändras ej ett grand.

Är lika fin och ljus och skär
och dräktens stoff och färg
var förr lik den, som nu du bär
kring dal och skog och bärg.

Fast många, många vårar flytt
och glömts i tidens hav,
så stiger drottning Maj på nytt
föryngd ur sin grav.
Som fordom än liksom en brud
hon kläder om vår jord
uti en skär och fager skrud
och dukar vårens bord.

Ja, all naturen hyllar dig,
du väna drottning Vår,
se, rosor spira på din stig,
tätt uti dina spår.

Där vårens blommor bilda häck
i bukt för vindens svaj.

De viska — är hon icke täck,
vår kära drottning Maj.

Erik P—n.

Första maj.

Första maj har blivit en högtidsdag.
För varje år som gått, har den allt mer rot-
fästs inom samhället. Den har blivit en
samlingsdag. Även vi som här i landet
tala svenskt tungomål och känna den sam-
hörighet, som betingas av gemensamt språk,
gemensam kultur, gemensam kamp för ge-
mensamma ideal, samlades den första maj
till S. O. V:s majfest. Det låg en vacker
tanke bakom denna majfest, som
omfattade alla, vilka talä och känna
svenskt. Där fanns för en gångs skull inga
skrankor, inga partier, ingen höger och vänster,
inga borgare och socialister. Här kunde
alla vara med, den mest reaktionäre borgare
sida vid sida med den radikalaste
vänsterman, förenade i ett gemensamt in-
tresse för något av det högsta människan
har: modersmålet.

Den gamla svenska psalmen, Guldkonun-
gens psalm vig Lützen, då dimman av
morgonvinden drevs bort över fältet: "För-
färas ej du lilla hop," har ju en så utmärkt
tillämpning just på oss, den lilla hop som
här kämpar sin ojämna kamp för rätten
att tänka egna tankar på eget språk. Vi
äro inte många, men vår enighet är vår
styrka. S. O. V:s majfest gavs av män och
kvinor, som velat att avkastningen av deras
strävsamma, kärleksfulla arbete må bli de-
ras stam till nytta, därför samlades man till
fest, där alla politiska skrankor försvunno
i det gemensamma språket och den gemen-
samma kulturen. Starkare än annors kändes
samarhörigheten med den kultur som binder
oss samman.

Det var en kulturell samling utom och
över politikens dagsstrider och däri låg
S. O. V:s majfests stora betydelse, att den
blev svenskhetens i Reval stora samlingsdag.
N. J. Berg.

Frågan angående ledfyrrättningen.

I Kustbon Nº 5 önskades uttalanden i
frågan angående ledfyrrättningen. Då nå-
got svar på frågan ännu icke ingått i vår
svenska budbärare från vår svenska kustbe-
folkning, har chefen för nämnda inrättning,
kapten Dampf, på nytt bett få höra någons
mening i denna sak från våra svenskbygder.

Saken är mycket intressant och av stor
betydelse för oss som idka sjöfart. Vår

kustsjöfart har visserligen mycket förklarats
genom det allt förödande kriget, men det
måste ju i alla fall börjas på nytt.

De i Kustbon Nº 14 föreslagna ledfyrrar-
na äro av stor betydelse och deras inrätt-
ande emotses med största tacksambet: i
Baltischports viken på Lilla Rågö, på Stora
Rågö nordvästliga udde för att avskärma
Gräsgrund och Sandgrund, dessutom be-
hövdes en på Spithamns udde för att på
närmare distans avskärma Sandgrund. Av
största behov vore vidare ledfyrrar in ge-
nom Nuckö sundet — Hapsal.

Likalades är det stort behov av nödhäm-
nar på kusten Reval — Hapsal. För det
första vilja vi ta en sådan på förslag vid
Spithamns udde österut eller söderut inåt
Nuckö sundet. Där vore en nödhamn av
stövsta behov. Även Baltischports viken
bör tas i betraktande, ty den ofta till träng-
sel fyllda B: ports hamnen äv svår att an-
löpa för en segelskuta under stormväder
och ute på redde är det för djupt att ankra
för en mindre skuta samt även för svår
sjögång under stormväder. Så ville jag
föreslå att upploda en nödhamn för nord-
liga stormar in om Lilla Rågö på södra si-
dan, så att man kan inlöpa tills man har
en sektor Rågö östra udde och Packer-
orts fyr. Då är man skyddad för all havssjö,
och på ett par kabelslängder ifrån Rågö
landet har man ett djup på 10 — 12 fot.

Den största omkostnaden vore endast
3—4 remmare: en sydremmare vid Kapell
sandreven och så en väst-och en nord så-
dan vid inkröknigen, och, om behovet skulle
påkalla, kunde man ju sätta en västremmar-
re för en stengrynnan innanför Rågö, om till
exempel någon skulle inlöpa alltför långt.
Vidare torde en nordremmare behövas på
södra sidan av Gräsgrund samt en ost-och
en sydremmare på Skatagjårds gund på söd-
ra sidan av farvattnet, för att säkerställa
farleden för kryssning om dagen. J. B.,
Spithamn.

Tala och skriv svenska!

Att svenskarne lätt tillägna sig främ-
mande språk, seder och bruk torde vara
väl bekant. Att denna egenskap t. ex. att
lära främmande språk är av största bety-
delse kan och vill ingen förneka, men om
det går så långt att man därvid försummar,
om icke rent av glömmar, sitt eget samt
urartas för det egna samhället, det kan man

icke annat än klandra. Det gäller först och främst regeln: tala och skriv svenska så ofta du det kan. Huru ofta syndas ej mot denna självklara, naturliga regel! Det är sannt att denna tid är förbi, när t. o. m. svenska firmor tyckte att det var fint att besvara ett svenskt brev på främmande språk, men ännu synes dock svagheten för allt främmande vara stor hos rätt många, ja även hos sådana som borde stå i de främstes led.

”Skriv svenska“ ville jag säga till alla, som tro att det är fint att skriva åtminstone en adress på sina brev och kort på främmande språk. ”Det kommer säkrare fram!” säger man. Onödig förevändning. I det Svenska Estland gäller svenskan även för adressen förstås. Tvivlar man på några benämningar, skriv då helst detta ord dubbelt, men låt icke svenskan fattas. Vem skall skriva svenska om icke vi själva!

Svensk.

Estniska pressen.

Kustbons artikel ”Vi fordra“ har införts i Sotsialdemokrat av den 18 dennes. Tidningen tillägger att svenskarne antagligen önska lösslita sig från Estland och menar att man icke beräknat kostnaderna. I princip säger sig tidningen ingenting hava mot en kulturell och även politisk autonomi, men ser dock icke så alldeles belåten ut med denna fråga. Tidningens tillägg att Kustbon borde även upplysa om kosnaderna

för en sådan autonomi äro tillsvidare onödiga. — Estlandssvenskarna hava i allt troget och tillgivit delat esternas öden samt efter förmåga hjälpt att uppbygga Estländska Republiken samt göra även helt naturligt anspråk på att behandlas som jämlikar. Det goda förhållande och förståelsen, som rätt mellan ester och svenskar, hoppas vi, skall föra till målet. H. P.

Svenska Estland.

Reval.

Lördagen den 1 maj firade S. O. V. sin majfest i Svenska Klubbens lokal härstädes. Salen, som var smyckad med svenska flaggor, var till trängsel fylld. Det innehållsrika och omväxlande programmet bjöd på deklamation, musik, solosång. Särskilt imponerande var första numret ”Majdrottningens intåg“ samt det välutförda skämtsamma teaterstycket ”Storstädning“, likaså folkdansen ”Björkö polska“. Glädjen stod högt i tak långt in på natten och ända in på småtimmarna. Så var det ju också den 1 maj.

Söndagen den 2 maj på kvällen var det likaledes fest i klubblokalen. Den festen anordnades av de damer i svenska Reval, vilka för 25 år sedan grundade svenska församlingens första syförening. Det var alltså en 25 års fest. Programmet bjöd på

tal, sång, musik, plastisk dans, en ”stilig“ buffet m. m. Fint, fint!

Om deras verksamhet skrivs till oss:

”Det 11 januari 1896 samlades några svenska församlingens damer i en trängre slutna krets för att genom att förfärdiga handarbeten befordera fattigvården och efter förmåga även andra allmännyttiga strävanden i församlingen. Denna lilla ”sammanslutning“, som nu existerat i tjugofem år, har under denna tid bidragit till fattigvården med 2.926 rubel 11 kop. samt till kyrkans rengöring med 200 rubel. Under krigstiden har detta hjälparbete varit avbrutet.”

Rickholtz.

I Roslep och Bergsby skolor har undervisningen inställt till följd av skarlakansfaber. Tills vidare tre dödsfall.

Olycksfall.

Den 24 april på kvällen for Alfred Engman, hemma från Rickholtz, Rosta, jämte två söner på 10 à 12 år, i egen skuta, lastad med ved, från Korkishamn och ämnade sig till Reval. Under natten uppstod det en häftig storm. Engman skickade sina söner ned i kajutan, och själv var han antagligen sysselsatt med att ta ned seglen, — då han på något sätt kom över bord utan att söner visste av det. På andra dagen hade skutan helt skadad strandat utanför Joa, där man omhändertog de två

När Lars Anders'es fick sitt femte barn.

Av E. von H—n.
Ur „Hemtrevnad“ 1917.

Det var gott om barn borta i Lyckhem, torpet som låg just där skogen slutade och den stora slätten tog vid. Och tätt på varandra hade de kommit. Erik, äldste bror, var ej mer än sju år, och nu väntades den femte.

Det var nog med mycket blandade känslor, ja, kanske mest med bekymmer Lars-Anders och mor Stina tänkte på den blivande tillökningen i familjen. En fick nog stå i för att få pengarna att räcka till så många, som de redan voro i dessa dyra tider. Bara pojkar var det också och bråkiga till, så varken strumpor eller byxor höllo sig hela ett enda grand! Och köpa nya ylesaker i dessa tider, det mäktade väl knappt en rik, så mycket mindre en fattig torpare. Och nu skulle det komma en slitvarg till, som därtill skulle uppta mor Stinas tid, så hon ej skulle kunna stå i och arbeta som vanligt!

När yngste pojken kom, hade de så mycket önskat sig en flicka. I synnerhet Lars-Anders hade riktigt gått och glatt sig vid tanken på, att denna gången måste det väl bli en flicka. Han hade dock fått finna sig i att ta emot sin fjärde pojke och hade väl sedan hållit ungefär lika mycket av honom som av de andra.

Denna gången brydde han sig inte om att tänka på flickan.

”Det gör det samma, vad det blir för sort, besvär kommer ungen att göra, det är ett, som är säkert det!” sade Lars-Anders buttert för sig själv, där han stod och högg ved ute i skjulet.

Det var kallt, så att det knäppte i knutarna och snön knarrade under fötterna, när

han bar in sitt vedfång i det lilla köket, där Stina höll på att göra i ordning till baket. Och som Lars-Anders var i riktigt dåligt lynne och vid åsynen av mjölet kom att tänka på brödsädsregleringen, morrade han något om, att nu skall en fattig stackare inte få behålla sitt och äta sig mätt en gång, knuffade undan pojkarna, som lekte på golvet, gick ut och slängde igen dörren efter sig.

Stina suckade, hon var mycket trött och hade inte känt sig kry på hela morgonen. Nu hade hon tänkt be mannen hjälpa sig med att bära in vatten och se om grisen och kon, som annars var hennes göra, innan han gick fram till herrgår'n, men det var visst inte värt att tänka på det. Han hade redan gått.

Så gick hon då i sina tunga sysslor hela dagen, under det hon kände hur hon blev allt sämre och sämre, och när Lars-Anders på kvällen kom hem från dagsverket, märkte även han, hur det var fatt.

”Det är bäst jag tar släden och slänger efter barnmorska?” frågade han prövande.

”Ja, det är nog bäst.” Mor Stina stod och lutade sig mot spiselhörnet, blek ända ut på läpparna och med ett jagat uttryck i ögonen. Hon höll på att koka kvällsgröten.

”Men det hastar väl inte värre, än att jag kan hinna ge korna kvällsfodret först?”

”Ånej, det är ju tvunget”, svarade mor Stina undergivet. ”Och jag måste försöka bädda åt barnen i köket, så de kan ligga här ute i natt.”

Lars-Anders hade i alla fall fått litet fart i sig, och det dröjde ej så länge, innan han var färdig att fara.

”Jag skall titta in till Maja i Karstorpet och be henne komma hit te dig, medan jag är borta”, sade han, innan han reste.

”Du kommer le tebaka så fort du kan!” hade Stina svarat, och hennes tonfall dröjde

kvar i Lars-Anders' öron, långt efter sedan stugan försvunnit bakom honom.

Det var den allra vackraste vinterkväll. Snön låg tjock och mjuk över alla föremål, träden stodo fulla av rimfrost och månen lyste över allt detta vita, så att det såg ut som en förtrollad värld. Slädbjällran klingade skarpt i den frostklara luften. Men Lars-Anders hade inte sinne för vinterkvällens skönhet, tankarna voro hemma i stugan.

Hon var allt bra dålig Stina, värre än hon ville låtsas om. Tänk, om han ej hann efter barnmorskan i tid! Svårt att de skulle bo så ensligt. Åt skogen fanns det ju inte en stuga på långa vägar, och åt andra hållet var det Karstorpet. Bara nu Maja kunde komma.

Dörren var låst och han fick bulta flera gånger, innan någon svarade.

”Vad är det fråga om?” hördes då en vresig karlröst. — ”Nej, Maja kan visst inte komma, hon ligger sjuk själv. — Ja, det var för eländigt, och det förstår en ju att Stina behöver hjälp“, rösten hade nu mist sitt buttra tonfall, ”så ja' får väl försöka gå och få fatt på någon ann'.”

Lars Anders tackade och for vidare. Det var ju bra beskedligt av Magnus i Karstorpet att vilja försöka, men inte var det säkert, att det gick. Nu gällde det att få fatt på barnmorskan så fort som möjligt.

Och han manade på Bläsen, som klippte med öronen och sprang, så att snön yrde kring hovarna.

Nå, nu var han nu äntligen framme vid kyrkbyn, och med ett hastigt ryck höll han in hästen framför skolhuset, där barnmorskan bodde i gavelrummet ovanpå. Skolläraryn, som öppnade porten åt honom, såg djupt beklagande nt.

Barnmorskan var inte hemma. Hon hade tidigt i förmiddags blivit hämtad bort till

gossarna, som lågo och sovo i kajutan, vilken var till hälften fylld med vatten. De olyckliga barnen kunde ingenting upplysa, då de icke förstodo estniska. Sedan ha vänliga korkissvenskar hämtat dem från Joa till Korkis.

Engman sörjes av hustru, de nämnda sönerna samt ännu av ett litet 2-års barn och en 18-årig dotter.

Runö.

För någon tid tillbaka skrev en runöbo i Kustbon, om att man ej gör något för runöskolan, då man gör så mycket t. ex. för Odinsholm. Det var dock ett litet misstag, ty Runö har inte varit glömt. I största tacksamhetsskuld stå vi hos vår förra själsörjare pastor Linderstam och musikdirektör Assar, vilkas godhet och omsorg vi ha att tacka för de härliga gåvor, vi erhöilo från vårt älskade Sverige. Kära Runövänner, kända och okända, vi kunna ej bevisa er vår tacksamhet genom mottjänster, utan endast sända varma böner för ert väl till Allfaders tron.

Vad skolan beträffar, så har det ej fallit runöborna in att besvära regeringen med ändringar i skolförhållandena. Vi äro även omogna ännu därtill. Estlands modärna skolnärättning passar ej tillsvidare för våra förhållanden. Vi måste genom gå en utveckling liksom andra germaner för att riktigt kunna smälta den nuvarande kulturen. Så länge vi ha själaherdar, som åtaga sig un-

Jan-Petters i Frälsegården, och ingen kunde veta, när hon kom tillbaka.

Ja, därom var ingenting att säga.

„Då får ja' la köra dit efter 'na“ sade Lars Anders undergivet och satte sig på nytt i slädan.

Och åter klingade bjällran och månen lyste över den ensamma slädan, som i stark fart for över den vita, vita slätten. Men till Frälsegården var det över milen, och Stina som väntade ensam där hemma!

Tänk, om han ej skulle hinna hem i tid med barnmorskan? Om hon ej skulle kunna lämna Jan Petters, när han kom dit efter henne? Om det kanske skulle gå galet för Stina där hemma, ensam i den lilla stugan, och han kanske mista henne?

Det gick en kall käre över ryggen på Lars Anders. Han tyckte sig aldrig förr ha förstätt vad han hade i Stina. Så tålig jämt och så arbetsam, och aldrig hörde han ett ont ord från henne. Och tungt och strävt hade hon för jämnar. Han kunde nog stanna framme på herrgårn ibland och roa sig litet och skoja med ungdomen, som möt kvällarna samlades på stallgården. Han visste med sig, att han var en grann karl, som flickorna inte ogärna skämtade med, och han hade allt tyckt att där var tråkigt hemma ibland. Men aldrig kom Stina ut och fick något roligt, utan hon fick då i stället gå där hemma och göra hans sysslor. Besynnerligt att han aldrig tänkt på det förut. — Men gick det nu väl denna gången, då skulle han — då skulle han — han letade i tankarna efter något han skulle kunna göra, som riktigt skulle vara till glädje och hjälp för Stina — jo, då skulle han passa på och mjölka kon båd' morgon och kväll varenda dag, så hon slapp det!

Forts.

dervisningen, är vår uppfostran i de bästa händer. Vi behöva mindre formfull stil än fasta och ädla karaktärer byggda på gudsfruktans och sedlighetens grund. Vad jag jämte alla runöbor ber, är att man ej måtte förlöjliga våra seder och bruk. Ni som läsa dessa rader kunna ej förstå, hur det bränner i en runösäl av det bittraste ve, då man ser sin helgedom prisgiven till spektakel och det känns som ormstyng i ens inre.

Vi hava inga fina och eleganta vanor som ni, låt oss behålla seder och bruk för oss själva.

M. Hollingers.

Ny svensk präst till Runö.

Pastor Ernst Gordon på Djurö reser inom kort över till Runö för att tillträda kyrkoherdebefattningen där efter pastor Linderstam, som i september förra året flyttade till Reval.

Lokala meddelanden.

Est-lettiska gränsfrågan.

Kommissionen för gränsfrågans ordnande har haft några sammanträden. Såväl esterna som letterna göra anspråk på att få Valk helt och hållet. Folkomröstningen får avgöra, vems staden blir. En möjlighet är också att dela Valk. — Letterna fordrade bl. a. även att frågan med vilken stat Runö skulle förenas, skulle upptas till behandling, men häremot opponerade sig vår utrikesminister Birk, varför ock Tallents icke upptog frågan på dagordningen.

Lagen angående sprithandeln har den 27 april antagits av Konstituanten i tredje läsningsen. Våra lagstiftare synas icke vara särdeles intresserade för förbudslagen — en stor del ville även ge kvinnorna rättighet genom s. k. spritkort erhålla sprit såsom männen. Trots protester berövades dock kvinnorna friheten offentligen tillägna sig sprit.

Konstituanten hade den 28 april slutet plenum, varvid f. d. Överbefälhavaren general-löjtnant Laidoner redogjorde för frihetskriget och härens ställning. Anförandet räckte i fyra timmar. Det belönades med stormande applåder.

Grundlagsutskottet har den 27 april i tredje läsningsen behandlat grundlagsprojektet, varvid presidentmandatet med 8 röster mot 7 röstats bort ur grundlagen.

Sverige och Finland.

Ålandsfrågan inför Finska Riksdagen.

(Enligt Dagens Nyheter och Hufvudstads bladet).

Riksdagsdebatten rörande propositionen om lag beträffande Ålands självstyrelse inleddes av statsministern, som påpekade att regeringen anser nödigt att Ålands befolkning genom lag med grundlagshelgd tillförsäkras vidsträckt rätt till självstyrelse och till lagstiftning i fråga om lokala angelägenheter. Regeringen hyser den tillförsikten att, då alla rättmätiga krav sålunda bli tillgodosedda och landskapet Åland såsom en del av Finland erhåller en ställning som fullt tryggar bevarandet av dess egenart, denna fråga icke häller i mellanfolkligt hänseende, skall våga några vidare slitningar.

Om Finlands statsmakt nu beviljar ålänningarna självstyrelse, torde detta såväl i vårt eget land som annorstädes uppfattas som ett det mest bindande bevis för att man här verkligen uppriktigt önskar skapa för Ålands lokalt nationella särställning erforderliga grundförutsättningar. Skulle nationernas förbund, till vilket även Finland önskar ansluta sig, emot all förmodan en gång godtaga den principen att varje, i någon mån enhetlig och lokaliserad befolkningsgrupp skall få åtnjuta obegränsad självbestämmerätt och komme även de ledande makterna att handla i överensstämmelse därmed, då, först då, kunde också vi, trots allt, ha anledning samtycka till att ålänningarna finge göra sig gällande såsom mellanfolklig faktor, som efter eget skön bestämmer över sitt öde. Statsministern fortfor:

Det torde knappast behöva försäkras att finländska folket på det livligaste önskar att framgent få leva på den mest vänskapliga fot med Sverges folk. Regeringen hyser en levande övertygelse därom att detta syfte mål, försåvitt Ålandsfrågan vidkommer, skall kunna effektivt befördras endast på så sätt att Åland hör till Finland, men utgör ett om sin särställning angeläget självstyrelseområde, som bildar en verklig bro mellan de båda länderna och samtidigt står som Finlands västligaste utpost, vilken i Finlands besittning aldrig kan komma att utgöra ett hot eller en fara för Sverige. Vad ålänningarna själva beträffar, torde den förhoppningen vara väl grundad att de genom eftertanke och erfarenhet skola komma till full insikt om att deras örike såsom ett till språk och kultursträvanden svenskt landskap har en stor och viktig uppgift att fylla i ett livskraftigt och självständigt Finland.

Efter en kortare debatt rörande lagförslaget om Ålands självstyrelse, varunder detta i huvudsak understöddes, hänsköts propositionen till stora utskottet, där den upptages till behandling på fredagen.

Utlandet.

Judarnas hemland Palestina skall byggas upp.

Konferensen i San Remo har beslutit att i fredsfördraget med Turkiet inrycka Bal-fours deklARATION, enligt vilken Palestina skall bli judarnas nationella hem, där även araber och judar i andra länder äga rätt att bosätta sig. Det är England, som får mandatet över Mesopotamien och Palestina. Zionisterna glädjas högeligen över denna för dem betydelsefulla nyhet, ty de komma nu att uppnå, vad de så länge åstundat. Enligt uttalanden i "Dagens Nyheter" väntas stor judisk folkvandring till det nya Palestina.

Englands, Frankrikes och Italiens statsministrar ha sammanträffat i San Remo.

Vad man mest fäster sig vid är Amerikas bortovaro. En hel del viktigare frågor skola avgöras. Italiens premiärminister Nitti har bland annat föreslagit alla handelsförbindelsers upptagande med Ryssland samt Rysslands intagande i Nationernas förbund.

Italiens minister Nitti har avgivit en deklARATION, vari han fordrar en allmän fred såsom varande mycket nödvändig icke blott för Italien utan för hela Europa.

Fredsunderhandlingarna mellan Finland och Ryssland ha den 24 april avbrutits.

Enligt meddelande av den 28 april antogs av Sverges regering en framställan till utrikesministern, vari begäres de baltiska staternas erkännande de jure samt Sverges deltagande i Rigakongressen.

Danmark.

Valen till stortinget ha försiggått. Zahles parti har lidit stort nederlag och stor högermajoritet har uppnåtts. J. C. Christensen kommer att bilda den nya regeringen.

Ententepolitikens fiasko.

Ur Säningsmännen.

Att det oerhörda lidande världskriget bragte över ententestaterna och de oerhörda övergrepp Tyskland därunder tillät sig skulle framkalla en hård och i viss mån orättfärdig fred var endast att vänta. Men förvånande är att se hur ringa kraft de starke män och starka folk, vilka besegrat världens väldigaste militärmakt röjt, när det gällt att genomdriva de fredsvillkor de dikterat.

I början voro de blott allt för kraftiga. De hindrade det olyckliga Österrike från att sluta sig till Tyskland. De krånglade bort Wilsons förslag till uppgörelse med Ryssland. Men just Ryssland vart första stötestenen för deras politik. Ententeländernas arbetare vägrade att hjälpa den ryska reaktionen. Regeringarna kunde alltså ej störta bolsjevikerna. Men de ville ej heller sluta fred. Följden vart att deras ryska politik rönt det ena bakslaget efter det andra, och att bolsjevikerna blevo allt morskare.

Kort därefter trotsade en italiensk fribytare, skalden d'Annunzio, Wilsons bud och tog Fiume, som enligt denne skulle tillfallit sydslaverna. Hans handling var ett öppet trots även mot ententens ledande råd, men detta har varken kunnat göra hans gärning ogjord eller åstadkomma en uppgörelse.

Med Turkiet har icke ens ententen lyckats sluta fred. Freden skulle gå ut på att Turkiet finge behålla Konstantinopel, men ej misshandla de kristna i Mindre Asien. Faktiskt står det nu så till att ententen besatt Konstantinopel (vilket i och för sig är mycket bra), men låter upprorsskaror hejdlöst mörda de kristna i Mindre Asien.

Än märkligare är, att det slagna Tyskland funnit sig gång på gång kunna trotsa ententen. Detta därför att ententens ledare gått för långt och mist sitt stöd i det allmänna rättsmedvetandet. Att den ville ha de värste tyske krigsförbrytarna straffade var alldeles riktigt. Men att den själv ville döma dem, att den ville straffa nästan alla militärt och politiskt ledande tyskar (nära 900 personer inalles) och att den — ifråga om kejsaren — ville kränka asylrätten måste väcka allmänt ogillande. Alltså vägrade Tyskland följa dess bud, och ententen föll ömkligen undan. Även Holland vägrade utlämna kejsaren, och ententen fann sig i det nederlag den borde ha förutsett.

Nervöst över de ständiga nederlagen har Frankrike beslutit visa sig kraftigt och sänt trupper in i Tyskland. Men därmed har det endast lyckats uppreta detta och dessutom väckt stark oenighet inom ententens egna led.

Man måste konstatera hur mycket svagare den franska politiken blivit efter Clemenceaus avgång. Men även Wilson har mist sin mesta makt, därför att han ej var sitt fredsprogram trogen. England har stått sig bäst hittills, men nyss har även det kapitulerat. Det har ju måst falla undan för den irländska storstrejken och lössläppa de hungerstrejkande politiska fångarne i Dublin.

De flesta här omtalade händelserna äro i sig själva glädjande; de visa att trycket på de besegrade och lidande folken börjar mattas. Men detta har ej skett frivilligt, i vilket fall det hade höjt ententens anseende, utan motvilligt, varigenom ententen kommit i ett allt pinsammare läge. Man må hoppas att detta skall påskynda fredstraktatens omarbetning i human anda. Erik Hedén.

Till Redaktionen insända brev.

Till svar på de under signaturen "John B." i Kustbon n:o 7 och 12 offentliggjorda artiklarna får jag meddela följande korta ntdrag ur Ormsökyrkorådets protokoll:

"Till kyrkorådets sammanträde den 12 Dec. f. å. anlände delegerade från Ormsö kommunalråd och framförde genom skolläraren John Berggren sin önskan, att till skolornas behov till kommunens förfogande måtte överlämnas kyrkoskogens avverkningsområde för detta år. Enligt hr. Berggren vore det ej fråga om köp eller gåva från kyrkans sida, utan skulle det överlätas utan vidare. På min anmärkning, att även kyrkan hade egna behov att tillgodose, menade hr Berggren först, att kyrkan ingenting behövde, sedan var han ändå nog tillmötesgående bevilja även kyrkan en del av dess egen egendom. Fastän kommunalstyrelsen ej inlämnat de från kyrkostyrelsen ombedda närmare uppgifterna om sin anhållan och frågan således icke var på sammanträdets dagordning, täcktes hr Berggren ändå fordra, att frågan omedelbart skulle avgöras. Detta kunde emellertid ej göras, — till ett sådant avgörande saknar kyrkorådet även laglig grund. Och till på köpet hotade hr Berggren kyrkan med dess framtida existens, märk i dess egen lokal. Oaktat detta hot blev hr Berggren ändå ej utan vidare visad på dörren, utan uppmanades, att delegerade till nästa kyrkorådssammanträde inlämnade skriftlig motiverad anhållan i saken. Denna skriftliga anhållan utlovades, men har tills vidare ej anlänt.

Att skolorna förr skulle ha fått gratis skogsmaterial ur kyrkans skog, motsvarar icke verkligheten, men i detta fingo skolorna en del byggnadsvirke till nedsatt pris.

Det är sakens faktiska förhållande, må läsaren själv bedöma, hur hr Berggren kunnat konstruera ihop sina utlåtanden. Jag har ingenting mera att tillägga, bara, att jag uppmanat hr Berggren att återkalla sina omotiverade angrepp. Då han icke gjort det, så är jag tvungen väcka åtalan mot honom.

K. Malm, Kyrkoherde å Ormsö.

KALENDER eller ALLMANACK

för svenskarne i Estland
för 1903, 1904, 1905, 1910, 1917

köpes för högt pris av KUSTBONS redaktion Riddaregat. 3, Reval.

C. M. BERG

Rekommenderas:

Skrivmaterial, vykort, "eldtändare", "eldstenar", prima svensk toilettväv, elektriska ficklampor, olika lektyr för sällskapsspel, smycksaker och theglas.

I större urval leksaker för barn.

I parti och minut.

Billiga priser!

Stora Dorpatsgatan N:o 8.

Har du redan prenumererat på "KUSTBON" 1920?

Om du icke gjort det än, så skynda dig! Ännu är det icke för sent. Du har bara att anmäla namnet och adressen samt överlämna den lilla prenumerationsavgiften till någon av ombudsmännen.

Alla svenska hem böra ovilkorligen läsa Kustbon!

Prenumeration på KUSTBON kan ske i Finland på Östsvensk Samlingskansli, Regeringsgat. 2, Helsingfors, öppet månd., fred. kl. 3—4 e. m. samt hos herr Gösta L. Åkerblom, Skolhusgat. 57, Vasa.